

c Ezechiel. 38.
4.
d Ezechiel. 27.
23.

rat; addens, in Emporium convenisse equo-
vestas, lorica, scuto, armisque perpetuis pro-
tectas (c), mancipia, & vasa aenea feren-
tes (d).

Paras, Chus, & Phut, Cambyfis exerci-
tum augentes, designant Perfas & Arabes
Chuschim, sive Scythas ad Araxem, pos-
teros Chus patris Nemrod; ac tandem
Aegyptios Phut, Thebaidis sive Aethiopiae
fines tenentes. Cum enim Cambyfes Ju-
daicam expeditionem suscepisset, exerci-
tum ex Aegypto deductum variis subiecta-
rum sibi earum gentium copiis non modi-
ce ampliaverat.

Gomer, Togorma, aliaque Septemtrio-
nales gentes, sub ejus signis certantes, po-
pulos designabant, quantum conjicimus, lo-
ca circa Meotidem paludem occupantes;
quae omnes gentes sive ditioni Cambyfis
subiectae imperatae facturae venerant, sive
sub ejus signis merebantur. Celebres au-
tem erant populi ea aetate, quae negocia-
tionibus, quae bellicae virtutis laude; qua-
re inter ceteros Mercatores ad nundinas
Tyri convenisse legimus (e). Porro argu-
mentum istud non nisi delibamus, satis
habentes demonstrasse, in universa oraculi
prophetici historia nihil esse, quod in Re-
gnum Cambyfis ejusque aetatem exacte non
quadret (f).

Seba, Dedan, & Tharsis foederata cum
Perfis arma, sub ejus signis voluntarii me-
rentes, facile juxerant. Seba enim & De-
dan populi sunt Arabiae; cum alioqui Ara-
bes (g), viam sibi ad Aegyptum sternen-
tes Cambyfes habuisset, suppeditatis per
arida & inculta desertam inter Palaestinae
& Aegyptum aquis. Cilices, nomine Thar-
sis designati facile Cambyfis classem cum
Phoenicibus & incolis Insularum, de quibus
Ezechiel, componebant. Classem illam
Herodotus non obscure commemorat. Thar-
senses autem rei navalis scientia & com-
mercio jam inde a multis annis claruisse
tam certum est, quam quid aliud.

Haec Cambyfis in Judaeam expeditio nus-
quam quidem apud Sacros prophanosque
Scriptores expressè legitur: sed ab Hero-
doto fusiùs describitur ejus Regis in Aegy-
ptum expeditio; quae confecta redux, juxta
eundem Historicum (h), diem clausit Ec-
batanis in Syria, nempe Ecbatanis in mon-
te Carmelo, de qua Plinius l. 5. c. 64. (i).
Esdra auctore scimus, interdictos ab eo
Principe Judaeos, ne Templi aedificationem
profecerentur (k); & apud Ezechielem
laudantur vaticinia Prophetarum de fini-
tis ejus Regis in Israelitis consiliis, ma-
lisque ab illo in populum imminentibus
(j). Nec sanè major populo nuper è ca-
ptivitate reducto calamitas accidisse po-
tuerat, quam ut nullis auxiliis, nullius ope
sultus validissimo hostium exercitu preme-
retur; concessa sibi privilegia abrogaren-
tur; optatam Templi & Urbis aedificationem
intermittere cogeretur; ut vel ipsis latro-
num insultibus pateret. Haec à Cambyse
irrogata in Judaeos mala, quemadmodum
è Scriptura discimus.

Quod ad eam expeditionem, de qua in
praesentiam, spectat, nihil sanè de illa apud

Esdram sive Nehemiam legimus, vel sal-
tem nihil expressum ea de re habetur in
Libris illorum, qui nostra aetate super-
sunt. Sed hujus rei in causa esse potuit,
quòd Deus mala ejus Principis consilia
praeoccupans, ne quid Judaeis sinistrum con-
tingeret, precoci ejus morte curavit (m).
Quot planè sunt res majoris momenti in
Judaea, quorum nulla superest nisi ex Va-
ticiniis Prophetarum, hisce planè simili-
bus, cognitio?

Itaque si omnia de Gog scripta in Cam-
bysem quadrant; si partes oraculi singule
planum habent in illo pronumque sen-
sum; nihilque ea in re historiae fidei re-
pugnat; si nostra haec hypothesis apertior
est & planior, nec à loco, tempore, &
personis abludens; cum vicissim omnia alia
systemata huc usque proposita, ardua con-
tineant multa, quaeque majori plausu ex-
cipiuntur, haec in rebus majoris momenti
deficiant; cum, inquam, haec omnia ita se
habeant, nobis sanè excipiendum systema
videtur, planèque demonstrasse confidimus,
Cambysem nomine Gog apud Ezechielem
designari (n).

Veterem hanc Judaeorum traditionem
refert Theodoretus in Ezech. 38. & in Joel.
2. ad finem, & in Judic. 4. nempe post so-
lutam captivitatem Babylonicam, adver-
sarios nominis Judaici invidiam factam
esse, ut validus exercitus pellendo è Je-
rusalem populo adduceretur. Sed provido
in populum suum Dei consilio factum esse,
ut copiae illae omnes nihil molientibus He-
braeis delerentur. Namque commissè inter
se gentes in mutua vulnera corruerunt
adeò, ut omnes ad unam conderent.
Quare tantum abfuit, ut Judaeis sinistrum
aliquid contingeret, ut insigne quin-
etiam commodum ex relatis divinis spo-
liis, percussisque Judaici nominis terrore
finitimis, reportaverint. Vaga haec & confu-
sa traditio fugacem aliquem veluti per nu-
bes radium veritatis, quo liceat rem totam
indagare, transmittit.

Monet Ezechiel ea quae de bello Gog
in Israelitis ipse commemorat, haec antea
veterum Prophetarum oraculo annunciata
fuisse (o): Tu ergo ille es Gog, de quo lo-
cutus sum in diebus antiquis in manu ser-
vorum meorum Prophetarum Israel, qui
prophetaverunt in diebus illorum tempo-
rum, ut adducerem te super eos. Expres-
sam equidem legimus & aperto oracu-
lo hanc hostium Israelitarum cladem in
Prophetis Joële, Michæa, Isaia, qui omnes
Ezechiel vetustiores sunt; & Zacharia,
qui post illum & post captivitatem floruit;
ac tandem in Authore Psalmi 117. Ita igitur
Joel 2. 30. 31. & 3. 15. 16. Et dabo pro-
digia in Caelo & in terra, sanguinem, ignem,
& vaporem fumi: Sol convertetur in tene-
bras, & luna in sanguinem, antequam ve-
niat dies Domini magnus, ait Dominus.
Joel. 3. 2. Congregabo omnes gentes, & de-
ducam eas in vallem Josaphat (in vallem
Judicii); in vallem concisionis (p). Hoc
nomine facile insinuat vallis Jezrael sive
Esdrelon ad Orientem Carmeli, ubi facile
Cambyfes castra habebat.

m Vide Ezech.
38. 10. 11. 12.

n Commenta-
rii nostri con-
textus, quo
singula per
partes expli-
cantur, hanc
sententiam
in apertiore
lucem ponit.

o Ezechiel. 28.
17.

p Joel. 3. 14.

Ad-

q 4. Reg. 25.
13. Dan. 5. 2.
3.
* Joel. 3. 13.

Addit deinde Propheta cap. 3. 2. 5. 6. Di-
sceptabo cum eis ibi super populo meo, & ha-
reditate mea Israel, quos disperferunt in na-
tionibus & terram meam diriserunt. . . .
Argentum meum, & aurum tulistis; & de-
siderabilia mea & pulcherrima intulistis in
delubra vestra. Insinuant haec omnia mala
à Nabuchodonosore sive ejus Ducibus cap-
tae Urbi illata, cujus direpti Templi sacra
spolia in trophaeum Beli erecta sunt
(q). Omnes ergo eas gentes Dominus in
vallem Josaphat ad judicium congregabit;
& quid inde? Mitte, ait, falces, quoniam
maturavit messis. Venite [*] & descendi-
te, quia plenum est torcular, exuberant tor-
cularia, quia multiplicata est malitia eorum.

Secundùm haec Deus fidem suam Israe-
litis obligans, cumulatorem se beneficiis
populum, in monte Sion ei adfuturum,
totamque demum regionem benedictioni-
bus suis foecundaturum; addens insuper
nunquam post haec commissurum, ut pro-
phano pede Urbis religionem hostes vio-
larent. Consonant haec omnia cum iis, quae
apud Ezechielem post narratum excidium
Gog leguntur. Nusquam sanè nomen ejus
Principis in Joële legitur, sed olim Se-
ptuaginta cap. 2. 11. legerunt: En brachus,
vel locusta, qui venit irruens in Regem
Gog.

Alius pro ejus rei memorabili eventu
laudatur Michæas, qui post annunciatam
Judae captivitatem, quae deinde sequetur
post eam solutam, felicitatem describit
c. 4. 11. 12. 13. Et tunc congregata sunt gen-
tes multae, quae dicunt: Lapidetur, & aspi-
cietur in Sion oculus noster. Ipsi autem non
cogoverunt cogitationes Domini, & non
intellexerunt consilium ejus, quia congrega-
verunt eos quasi fenam area. Surge & tritu-
ra, filia Sion, quia cor tuum ponam ferreum,
& ungulas tuas ponam areas, & convi-
nuos populos multos, & interficies Domina ra-
pinas eorum. Porro si quis tempora omnia
ab exitu captivitatis usque ad everfionem
Jerusalem per Romanos decurrat, nullum
aptius inveniet vaticinio Michæae imple-
do, quam sub Cambyse.

Consonat Michæae Isaia 41. 15. 16. Ego
posui te quasi plaustrum triturans, novum,
habens vltra serrantiam; triturabis montes
& comminues, & colles quasi pulverem po-
nes. Ventilabis eos, & ventus tollet, &
turba disperget eos: & tu exultabis in Do-
mino, in Sancto Israel lataberis. Idem Pro-
pheta post praenunciatum excidium Baby-
lonis à Perfis & Medis imminens (r),
addit eadem Dominum jurato denunciasse
Assyriis, quos perdendos decreverat atque
conculcandos sub Judaeorum pedibus in
montibus Israel, contracto jugo quod ipsi
populo imposuerant. Et in cap. 27. sermo-
nem habens de altione è Rege Babyloniae,
Leviathan nomine designato, expetendâ,
addit: Visitabit Dominus in gladio suo puro,
& grandi & forti super Leviathan serpen-
tem vestrum, & super Leviathan serpen-
tem toruosum. Israel verò eo metu libe-
ratus gratiarum actionis Domino hymnum
cantabit. Totus regionis tractus inter Ni-
lum & Euphratem vastabitur, & Israelitae

ex Assyria, & Aegypto regredientur. Ea
occasione concinnatus Psalmus 117. tan-
quam gratiarum actionis pro victoria Can-
ticum; vel saltem in eam sententiam con-
veniunt Origenes in Catena Corderii,
Theodoretus in Psal. 117. Beda in eundem
Psalmum.

Zacharias (s) Hebraeos Babylone ver-
santes, quos frustra Esdras & Zorobabel
sollicitaverant, ad repetendas avitas se-
des invitavit, pollicitus exterturum Deum
gladium in Judaici nominis habuerunt,
& quos olim oppressores habuerunt, illo-
rum demum spolia collecturos, captivos-
que habituros, quibus ipsi servierant. Et
alibi: Sedebit Jerusalem secunda (t), & erit
hac plaga, quae percutiet Dominus omnes
gentes, quae pugnaverunt adversus Jerusa-
lem: tabescet caro uniuscujusque stantis su-
per pedes suos, & oculi ejus contabescunt in
foramibus suis, & lingua eorum contabe-
scet in ore suo. In die illa erit tumultus
magnus in eis, & apprehendet vir manum
proximi sui, & conseretur manus ejus su-
per manum proximi sui. Haec postrema
verba non obscure demonstrant, exercitum
Cambyfis inter se commissum in mutua vul-
nera concidisse.

E nostris Interpretibus plures historiam
Judith post captivitatem rejecerunt; nec
sanè aliter de illa statui potuisset, quam
ut ad tempus post solutam captivitatem
everfium prophanatumque à Chaldaeis Tem-
plum referretur, si fidem Graeci textus se-
quamus. Petrus Comestor, & Dionysius
Carthusianus (u) Cambysem Regem Nini-
ve appellant, quem Scriptura nomine Na-
buchodonosoris designat; ab eo verò mis-
sum Holofernem cum exercitu autumant.
Quare locus suspitioni datur, Authorem
Libri Judith, quemadmodum ab Ezechiele
factum esse novimus, veram Cambyfis hi-
storiam aenigmate quodam & figuratis ver-
borum ambagibus occultatum, quem
Ezechiel sub Gog nomine designavit, hunc
Holofernis appellatione insinuatam voluisse.
Pluribus autem ad haec persuadebatur.
Perfae, quorum imperium Judaei cum in
Palaestina versantes, tum ultra Euphratem,
nunquam tulissent, ut Hebraeorum Numi-
ni casus Regis sui tribueretur. Quare hi-
storiam tradidisse sermone omnibus noto
& sine ambagibus, plena discriminis res
erat. Alioqui verò tam insigne & memo-
rabile Judaeis factum in oblivione relin-
qui, vix ac ne vix quidem poterat: qua-
re & indoli gentis, & politicae cautioni
consulium erat, ut parabolica quadam &
aenigmatica ratione veritas traderetur. Id
sanè plurimum granditatis rei augendae con-
ferebat.

Potuit verò Author quadam de suo
adjungere, uti temporis, locisque circum-
stantias, nihil historiae fide immutatâ. Quae
etenim majoris momenti sunt ad historiam,
haec exactè satis exprimentur. Magnus qui-
dam Rex valido exercitu stipatus in agro
Esdrelon castra habet; infestissimus ille
oppidum gentis & religionis Judaicae adver-
sarius; eo verò neci tradito, ejusque exer-
citu dissipato, Hebraei hostilibus spoliis di-

s Zach. 2. 8. 9.
10.

t Zach. 14. 12.
13. 14.

u Judith. 16.
31.

te-

tescunt. Recens erant tum temporis captivitat

Hac a nobis conjectura quadam ita asserta sunt, ut nihil veritati & authoritati ejus Libri derogent.

IN DANIELEM PROLEGOMENON.

Daniel e genere David Regumque Juda prognatus, in prima adhuc aetatis juvena anno quarto Joachim Regis Juda captivus Babylonem translatus est.

Primum Sapientia Danielis specimen exhibuit innocentia Susannae contra obtrectatorum calumnias asserta, simul & vindicata (a). Ingentem sibi ex ea re viri sapientis famam apud fratres suos Babylonem comparavit, cum interim aliud accidit, quo idem sibi nomen in Aula & apud viros Sapientes ejus Regionis peperit.

mur, observantia, si viam aliquam facilem in eamus, ut tandem aliquid affequamur de implexa admodum historia, ac certa eliciatur epocha rei maxime memorabilis, cujus non obscura ediderunt oracula Prophetarum Joel, Michas, Isaias, Ezechiel, Zacharias; & vetus Hebraeorum traditio memoriam conservavit, quemadmodum ex Origene, & Theodoro in Psalmum 117. intelligimus.

sesto provinciae Babylonicae constituto, & Principe Sapientum Divinorumque omnium apud Chaldaeos. Prosperitate sua inflatus Nabuchodonosor, Deum e mente excusserat, tum & omnem rerum a se gestatum sibi gloriam usurpabat.

Septennio elapso, Regnum recepit, atque aurea statuam consecrata, mandavit, ut cum primum musicorum instrumentorum concentus instreperet, prostrati omnes quicumque imperio suo parerent, Idolum adorarent (d).

tionem edicto commendavit, in quo simul & somnium excisae arboris, & quae deinde secuta sunt, posteritatis memoriae commendavit (e).

Evilmerodachus filius Nabuchodonosoris, patrio Regno adito, nihil de favore in Daniele remisit. Biennio, juxta Berosum, regnavit; viduatumque ejus morte imperium habuit Balthasar ejus filius, cujus Regis tempore plurima per visum Daniel spectavit.

Lanto convivio quodam Balthasar Regni Magnates viros pariter & foeminas excepit; largiorique vino incallescens, justit asserit vasa Templi Hierosolymitani olim a Nabuchodonosore Babylonem translata. Cum igitur convivis in sacris vasibus ministraretur, subito objecta manus species haec in pariete grandioribus characteribus scripta: Mane, Thekel, Pharez.

Ad illud tempus spectant visiones Danielis in cap. 9. & 10. & 11. & 12. expressae. Angelus Gabriel Propheta per visum aperuit mysterium Septuaginta hebdomadam, quae annis non diebus constabant, iisque evolutis Messias neci tradendus erat, sacrificia ac Legis caeremoniae abolenda.

Dario Medo vita functo, Cyrus in seo unum Imperia Persarum & Medorum concessit. Eius edicto patrias sedes repetendi data Judaeis facultas. Sed Daniel Babylonem mansit, cui nihil pristinis honoribus & dignitatibus sub Cyro detractum est.

Danielis fama, ipso etiam superstiti, increbuerat adeo, ut proverbio usurparetur: quod ab Ezechiele in Regem Tyri per ironiam dictum novimus: Ecce sapientior es tu Daniele (a). Ipsi etiam Ezechielis 14. 14. 20. Esi fuerint tres viri isti in medio ejus, Noe, Daniel, & Job, ipsi justitiam suam liberabunt animas suas.

intimo, ut nihil majoris momenti Rex ille sine ejus consilio susciperet. Sed Philosophus quidem iste invidia obtrectatorum oppressus, tandem jussu Regis capitali supplicio interit.

Ita cum eo viro egisse Deus videtur, ut Oracula ejus dignitati & muneribus responderent. Cum enim Republicam administraret, & in splendidissima totius Orbis Aula versaretur, Deus illi futuras Imperiorum vices Regumque expeditiones commisit.

Rabbinorum quidam (i), olim nullum non moverunt lapidem, ut Daniele e numero Prophetarum excluderent. 1. Quod Eunuchus esset, cujus generis omnes e coetibus Israelitarum Moyses excludendos praecipit (k).

Sed has calumnias in virum sanctum solum Judaeorum invidiam struxisse Theodoretus in cap. ult. Dan. animadvertit; cum enim apertum omnibusque remotis ambagibus & Messiae adventum, & certum ejus rei tempus praedixisset, e re sua esse censuerunt, si virum communibus suis studiis adversum reproarent.

Joseph Antiq. l. 10. c. 12. ita virum commendat: Omnis eximia felicitas ut Prophetae excellentissimo contigit, & viventi tam apud Regem, quam apud populum gratioso, & post obitum sempiternam memoriam consecuto.

i Vide Hieron. Praefat. in Dan. & Theodoret. Praefat. Comment. in Daniel. k Deut. 23. 1.

l 1. Machab. 2. 59. 60. Ananias, & Azarias, & Misael credentes liberati sunt de flamma. Daniel in sua simplicitate liberatus est de ore leonum.

e Dan. 3. 28. &c. & 4. 1. &c.

f Daniel. 7.

g Dan. 8.

c Daniel. 4. 7. & seq.

a Daniel. 13.

b Daniel. 2.

h Ezechiel. 28. 3.

d Daniel. 3.

Gggg